

STORTINGET

Innst. 420 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:232 S (2024–2025)

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hege Bae Nyholt, Marie Sneve Martinussen, Seher Aydar og Bjørnar Moxnes om økt grunnbemanning i barnehage

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, sammen med partene i arbeidslivet, utarbeide en forpliktende opptrappingsplan for forbedringer i bemanningsnormen som sikrer bedre og mer stabil dekning av personale i barnehagene, med minst 50 pst. barnehagelærere og 25 pst. fagarbeidere, ved blant annet å bedre finansieringen av normen, redusere administrative oppgaver og kompensere for tid de ansatte bruker på nødvendige arbeidsoppgaver ute fra avdeling/base.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse av forslaget.

Sakens dokumenter er tilgjengelig på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens behandling

Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun har uttalt seg om forslaget i brev av 30. april 2025. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til å gi skriftlige høringsinnspill i saken. De skriftlige innspillene er sammen med sakens dokumenter tilgjengelige på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Øystein Mathisen, Lise Selnes og Elise Waagen, fra Høyre, Margret Hagerup, Linda Hofstad Helleland og Kari-Anne Jønnes, fra Senterpartiet, Kjersti Bjørnstad og Kjerstin Wøyen Funderud, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati, fra Sosialistisk Venstreparti, Grete Wold, fra Rødt, lederen Hege Bae Nyholt, og fra Venstre, Abid Raja, viser til representantforslaget.

Komiteen viser til at dagens bemanningsnorm for barnehagen ble innført august 2018.

Komiteen vil understreke at god bemanning og stabil bemanning er viktig for kvaliteten i barnehagen.

Komiteen merker seg at statsråden i sin uttalelse trekker frem ny veileder om tilstrekkelig bemanning i barnehagen, og at veilederen skal klargjøre forståelsen og praktiseringen av kravet om tilstrekkelig bemanning i barnehagen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener barnehagen er et av de viktigste velferdstilbudene, som bidrar til en meningsfull hverdag for mange barn. For at barnehagene skal kunne gi et godt tilbud til barna, er det viktig med nok ansatte og god kompetanse.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i regjering sammen med Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har økt kommunenes inntekter med til sammen 800 mill. kroner for å legge til rette for styrket bemanning i 2025 samt sørget for at barnehager i levekårsutsatte områder får øremerkede tilskudd for å øke bemanningen. Videre har Arbeiderpartiet i regjering styrket arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning (ABLU) slik at det kan settes i gang 165 flere studieplasser fra høsten 2025.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i regjering har lansert en ny veileder som skal hjelpe barnehagene med å vurdere om bemanningen til enhver tid er tilstrekkelig, og når det skal settes inn vikar.

Disse medlemmer mener at Arbeiderpartiet i regjering har tatt flere viktige og riktige grep for å styrke barnehagene, med mål om bedre bemanning og økt kompetanse. Samtidig opplever flere sektorer i Norge bemanningsutfordringer samtidig. Disse medlemmer mener det er viktig å ha en klok tilnærming til organisering av de ressursene og midlene som er i barnehagene.

Disse medlemmer vil understreke at Arbeiderpartiet er opptatt av å sikre bedre og mer stabil bemanning i barnehagene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre mener barnehager med variert tilbud av høy kvalitet og med kompetente ansatte er det beste for barna. Det å få lov til å utvikle seg sosialt og etter hvert faglig i trygge rammer er av stor verdi for alle.

Disse medlemmer peker på at dersom barnehagehverdagen skal fungere godt, er det viktig å ha et godt lag rundt barna. Et viktig tiltak for å gi alle barn en god skolestart er å heve kompetansen hos ansatte i barnehagen. Det vil gi barna et bedre utgangspunkt for sosial og faglig læring. Under forrige regjering ble kompetansen i barnehagene løftet betydelig, blant annet gjennom at regjeringen Solberg i 2017 fastsatte ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, for å gi støtte til kvalitetsarbeid i barnehagene og bedre styring av sektoren.

Disse medlemmer viser til at samme regjering i 2018 skjerpet pedagognormen. Som følge av det økte andelen barnehagelærere fra 30 pst. i 2017 til 43 pst. i 2020.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at andelen barnehagelærere er svært viktig for kvaliteten i tilbudet til barna, og disse partiene har ambisjoner om flere pedagoger i barnehagene i årene som kommer. Disse medlemmer viser til regjeringen Solbergs strategi for barnehagekvalitet 2021–2030, «Barnehager mot 2030», som ble lagt frem i juni 2021, med ambisjon om at 50 pst. av de ansatte i barne-

hagen skal være barnehagelærere innen 2025, at andelen barnehagelærere med mastergradsutdanning skal øke, og at andelen fagarbeidere skal øke.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sine alternative budsjetter har foreslått å styrke ABLU-ordningen, noe som er svært viktig for at de som allerede jobber i barnehagene, skal kunne ta utdanning.

Disse medlemmer mener barnehagen er en god og viktig arena for utvikling, læring, sosialisering, inkludering og integrering, og det er viktig at flest mulig barn får oppleve trygge og gode relasjoner til ansatte og andre barn, og at de får utforske og oppdage nye sammenhenger gjennom lek i sin barnehagehverdag.

Disse medlemmer viser til at kommuner og barnehager er forskjellige, og det er også barn, familier og barnehagenes behov. Disse medlemmer viser til at Høyre mener det kan være fornuftig å gi kommunene noe mer handlingsrom for best å tilpasse til lokale behov. Disse medlemmer støtter ikke forslaget.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet deler engasjementet for en styrket bemanning i barnehagesektoren. God bemanning er viktig for å sikre et godt barnehagetilbud i hele landet.

Disse medlemmer viser til statsrådens uttalelse hvor det stadfestes at kommunene har fått over 800 mill. kroner mer i årets statsbudsjett for å legge til rette for en bedre bemanning i barnehagene. Senterpartiet i regjering har også bidratt sterkt til at maksimalpris for en barnehageplass hver måned har blitt halvert med 1 500 kroner i spredtbygde strøk og redusert med 1 000 kroner i øvrige kommuner. Billigere barnehage kan bidra til å gjøre barnehagetilbudet mer attraktivt og tilgjengelig for flere.

Disse medlemmer merker seg at forslagsstillerne vil skjerpe bemanningsnormen med strengere krav knyttet til personale i barnehagene. Samtidig er det store utfordringer med å imøtekomme dagens normkrav for barnehagesektoren, og det er utfordringer med å rekruttere kvalifisert arbeidskraft til barnehagene. Disse medlemmer merker seg også rekrutteringsutfordringene ved de ulike barnehagelærerutdanningene. Med dette bakteppet mener disse medlemmer at det er feil å stille skjerpede normkrav i barnehagesektoren, og disse medlemmer vil derfor ikke støtte representantforslaget.

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet viser til at det store flertallet av norske barn går i barnehage. Disse barna må sikres et godt tilbud, og det er viktig at foreldrene har tillit til barnehagen. Lek, sosialisering og læring er viktig for barna, og det er derfor viktig at de ansatte i barnehagen har god kompetanse.

Dette medlem er tilhenger av nødvendige reguleringer for å sikre kvalitet og forutsigbarhet, men vil understreke viktigheten av at reguleringene ikke er så omfattende at de virker konkurransehemmende og hindrer privat initiativ. Dette medlem vil påpeke at barnehagesektoren i Norge er gjennomregulert, og at enda flere normer og pålegg vil virke hemmende for sektoren. Dette medlem vil vise til at det er et stort mangfold i Norge, og at det dermed er en rekke ulike behov. Det er derfor viktig med et regelverk som er fleksibelt og gir den lokale barnehagen mulighet til å tilpasse seg lokale behov. Dette medlem støtter ikke forslaget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti deler forslagsstillernes syn på bemanningsutfordringene i barnehagesektoren. Det er stor bekymring rundt rekruttering til barnehagelærerutdanningen, og mange ansatte i barnehagene forteller om stadig mer krevende dager og at mange ikke ser seg i jobben fremover. Det er derfor all grunn til å rope varsku og jobbe målrettet for å bedre denne nedadgående situasjonen.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti forhandlet frem 550 mill. kroner for statsbudsjettet 2025 som skal gå til bedret bemanning i barnehagene, og mange kommuner har brukt pengene til det formålet. Så er ikke det tilstrekkelig, og det må flere tiltak og økte rammer til i kommunene for å rette opp en kritisk situasjon. En samlet opptrappingsplan kan være et godt tiltak for å se situasjonen samlet.

Medlemene i komiteen fra Sosialistisk Venstreparti og Raudt viser til den alvorlige bemanningssituasjonen i norske barnehagar. Utdanningsforbundet i Akershus har vist at bemanningsnorma berre blir oppfylt i 20 pst. av opningstida i dei barnehagane dei har undersøkt. Dette går på helsa laus for dei tilsette som får meir å gjera når dei er for få på jobb. Desse medlemene er urolege for at dagens bemanningssituasjon bidreg til at færre søker seg til barnehagelæruddanninga.

Bemanningskrisa i barnehagar har ført til eit foreldreopprør for betre bemanning. Desse medlemene meiner at det er naudsynt å ta foreldra si uro på alvor, og at det trengst fleire tiltak for å styrkja bemanninga.

Medlemen i komiteen frå Raudt vil også visa til høyringssvaret frå Utdanningsforbundet som støttar forslaget.

På denne bakgrunnen fremjar denne medlemen følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, sammen med partene i arbeidslivet, utarbeide en forpliktende opptrappingsplan for forbedringer i bemanningsnormen, som sikrer bedre og mer stabil dekning av personale i barnehagene. Opptrappingsplanens skal sikre minst 50 pst. barnehagelærere og 25 pst. fagarbeidere ved blant annet å bedre finansieringen av normen, redusere administrative oppgaver og kompensere for tid de ansatte bruker på nødvendige arbeidsoppgaver borte fra avdeling/base.»

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative budsjett for 2025 prioriterte 2 000 nye årsverk for å styrke bemanningen i barnehagene.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen, sammen med partene i arbeidslivet, utarbeide en forpliktende opptrappingsplan for forbedringer i bemanningsnormen, som sikrer bedre og mer stabil dekning av personale i barnehagene. Opptrappingsplanens skal sikre minst 50 pst. barnehagelærere og 25 pst. fagarbeidere ved blant annet å bedre finansieringen av normen, redusere administrative oppgaver og kompensere for tid de ansatte bruker på nødvendige arbeidsoppgaver borte fra avdeling/base.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:232 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hege Bae Nyholt, Marie Sneve Martinussen, Seher Aydar og Bjørnar Moxnes om økt grunnbemanning i barnehage – vedtas ikke.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 27. mai 2025

Hege Bae Nyholt

leder

Elise Waagen

ordfører

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/2606-

Dato
30. april 2025

Representantforslag 232 S (2024-2025) om økt grunnbemanning i barnehage

Barnehagen skal være et godt sted å være for barna, og en attraktiv arbeidsplass for de ansatte. Tilstrekkelig antall ansatte og god kompetanse er helt grunnleggende for å kunne ivareta barnas behov for trygghet, omsorg, lek og læring. Regjeringen er opptatt av å sikre bedre og en mer stabil bemanning i barnehagene, og jeg er enig med representantene i at kvantitative mål kan bidra til dette.

Med regjeringens *kompetansestrategi Kompetanse for fremtidens barnehage (2023- 2025)* har vi et klart mål om å øke andelen barnehagelærere og fagarbeidere. Gjennom den nasjonale barnehagestrategien *Barnehagen for en ny tid. Nasjonal barnehagestrategi mot 2030* har vi pekt ut retning for kompetansesatsingen frem mot 2030. Arbeidet følges blant annet opp i Nasjonalt forum for barnehagekvalitet, en arena der Kunnskapsdepartementet møter partene i barnehagesektoren til felles dialog og drøfting av sentrale tiltak i arbeidet med å nå målene og sammen videreutvikle kvaliteten i barnehagen.

I statsbudsjettet for 2025 gjør vi flere grep for å styrke rekrutteringen til barnehagelærerutdanningen og andre lærerutdanninger, og for å bidra til at barnehager og skoler er gode arbeidsplasser som rekrutterer og beholder ansatte. Regjeringen har styrket arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning (ABLU) slik at det kan settes i gang 165 flere studieplasser fra høsten 2025, til totalt 365 plasser. Samlet brukes det om lag 65 millioner kroner i 2025.

I 2025 har vi økt vi kommunes inntekter med til sammen 800 millioner kroner for å legge til rette for at kommunene kan styrke bemanningen. Vi har videre sørget for at kommuner med barnehager i levekårsutsatte områder får øremerkede tilskudd for å øke bemanningen. Jeg vil også minne om at kommunene ble kompensert for å oppfylle kravene til bemanning etter innføringen av normen i 2018, som ble innført av forrige regjering. Allerede i statsbudsjettet for 2022 økte vi kommunenes frie inntekter for å ta hensyn til kommunens kostander til økt bemanning og flere barnehagelærere de siste årene

Jeg er opptatt av at barnehagelærere og andre ansatte skal ha gode rammer for jobben og motivasjon til å bli værende i yrket. Dette handler blant annet om tilstrekkelig bemanning og nok ansatte til å kunne gjøre jobben sin. Gjennom ny veileder om tilstrekkelig bemanning har vi tydeliggjort ansvaret barnehageeierne har for å sørge for at det er tilstrekkelig bemanning til stede sammen med barna gjennom hele barnehagedagen. Veilederen er blant annet klar på at kravet om tilstrekkelig bemanning gjelder uavhengig av hvor mange ansatte som er fraværende fra avdeling/base av ulike årsaker, og når det er nødvendig å sette inn vikar. Veilederen er også klar på at barnehageeier skal sørge for at barnehagen planlegger, har rutiner for og jobber langsiktig med å sikre tilstrekkelig bemanning. I tillegg skal veilederen bidra til å bevisstgjøre personalet om når det bør meldes fra til styrer om at bemanningen i barnehagen er for lav. Veilederen understreker at det er viktig å ivareta et godt partssamarbeid gjennom tett dialog med tillitsvalgte, verneombud og ansatte.

Oppsummert har regjeringen gjennomført flere tiltak med mål om å sikre bedre bemanning og økt kompetanse i barnehagene. Jeg vil til slutt minne om at det er bemanningsutfordringer i flere sektorer samtidig. Norge har ikke nok arbeidskraft, og derfor er det nødvendig å tenke klokt rundt organisering av de ressursene og midlene vi har i barnehagene på en fornuftig måte.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådens signatur

